

George GEORGESCU

Născut la 23 noiembrie 1926 în București. Studii Istoria Artelor. În anul 1945 a înființat Organizația de Rezistență Anticomunistă "GIR", împreună cu Tănase Ionescu și frații Ion și Octavian Rădulescu, organizatorul Pieții Universității de mai târziu. La vârsta de 19 ani a fost arestat în timpul unei acțiuni de difuzare a unor manifeste contra noii orânduirii comuniste; a fost deportat în lagărele de deținuți politici de la Caracal și

Slobozia. A debutat în anul 1947 în pagina literară a ziarului "Națiunea" sub direcția prof. George Călinescu, care a eludat interdicția ce i se impusese, publicându-i primele versuri. Este membru AFDPR și al Asociației Scriitorilor Români din Canada. În anul 1994 a emigrat în Canada la fiica sa. În "țara frunzei de arțar" a dat tiparului analize politice, schițe literare și poezii, în publicațiile "Faptul Divers" din Toronto, "Luceafărul" din Montreal, "Cuvântul Românesc" din Hamilton, "Lumea Românească" din Michigan, "Datoria Românească" din Chicago, etc. În cadrul emisiunii în limba română a postului de radio "Ottawa University" a deținut, timp de 4 ani, "Editorialul" săptămânal. De curând a publicat volumul "Chemarea Stelelor" (versuri) și volumul de schițe, povestiri și portrete "Ultima întâlnire". Are pe masa de lucru două cărți, "Eroii aerului" și "Moartea ultimului pui de vultur".

Tezaurul cultural al țării noastre a beneficiat de aportul substanțial al scriitorilor români care au ales calea exilului, desfășurând o prodigioasă activitate publicistică departe de me-leagurile natale. Ei au părăsit țara în câteva valuri succesive, unii, – cei mai fericiți – înainte instalării în România a regimului comunist, care a declanșat o acțiune fără precedent de lichidare a elitelor și valorilor neamului; alții, după ce au petrecut ani grei în lagărele de muncă și închisorile cu regim de exterminare din Romania. Este suficient să amintim doar numele câtorva dintre cei mai cunoscuți, pentru a realiza câte valori ale elitei intelectuale a pierdut țara noastră, datorita disprețului autorităților comuniste față de tradiție și cultură: Martha Bibescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Ștefan Baciu, Nicolae Breban, Aron Cotruș, Vasile Posteuca, Horia Stamatu, Ion Caraion, Ioan Petru Culianu, Petru Dumitriu, Nicolae Novac, Vintilă Horia, Nicole Valery-Grossu, Victor Frunză, Claudiu Mătasă, Nicolae Dima, Dorin Tudoran, Dinu Flamand, Dumitru Țepe-neag, Paul Goma, Aurel Sergiu Marinescu, Bujor Nedelcovici, Mircea Iorgulescu, Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Vlad Georgescu, Gabriela Melinescu – și nu în ultimul rand culegătorul de perle din poezia închisorilor, publicistul Z a h u P a n ă.

Fenomenul exilului literar român a fost cercetat în toată complexitatea lui în câteva țări, precum Germania, Franța, Austria și Spania. În Germania, scriitoarea **Eva Behring** a publicat câteva volume în care a tratat pe larg tema "exilului literar din România" (*Rumaniche Exilliteratur*). Bine documentată, în cartea sa intitulată "Scriitori Romani in Exil", apărută la Munchen în anul 1999, ea menționează existența a peste 250 de scriitori români care au părăsit țara după anul 1944, dar care și-au păstrat identitatea etno-culturală și au luptat pentru promovarea imaginii României în străinătate. **Valentin Hossu-Longin** menționează însă, într-un articol publicat recent, că numărul ziariștilor-

publiciști și al scriitorilor care slujesc din depărtări spiritualitatea românească trece de 500.

Deși cea mai mare parte dintre ei au plecat în urma terorii dezlănțuite de autoritățile comuniste, instalate în țară cu ajutorul trupelor sovietice, nici unul nu și-a denigrat Patria. În lucrările lor a prevalat întotdeauna dragostea față de me-leagurile unde au văzut lumina soarelui și compasiunea față de poporul român, condamnat să suporte, de câteva ori în istorie, jugul unor dictaturi și al unor ocupații străine. Deși personalitatea lor era cunoscută în occident, cercetătoarea Eva Behring a ținut să precizeze că literura exilului a fost omisă din istoriile literare apărute în România după evenimentele din decembrie 1989, sau a fost tratată superficial, menționându-se doar câteva nume.

În Spania, prof. univ dr. **Silvia Marcu**, cunoscutoare a situației din România postbelică, a publicat în revista "Lamusa" câteva articole despre "La actividad de los desplazados politicos rumanos en el exilio", considerând că acest capitol este "mas tristes y sombrios de la historia contemporanea rumana". În articolele acestei cercetătoare găsim menționat, printre alți publiciști români, numele lui Zahu Pană, autor al articolului "La muerte mioritica", publicat în Revista Culturală "CARPAȚII", numărul 151 din anul 1988, care a apărut la Madrid sub direcția poetului **Aron Cotruș**.

În țările de adopție, publiciștii români au devenit destul de repede cunoscuți datorită cărților pe care le-au scris, filmelor care s-au turnat după aceste cărți, cum ar fi de pilda "Binecuvântată fii închisoare", realizat după romanul omonim al **Nicolettei Grossu**. Acest roman celebru, publicat mai întâi la Paris, în limba franceză, a fost tradus în limbile engleză, germană, italiană și norvegiană. În Romania el a fost tradus abia în anul 1997, după venirea Convenției Democratice la putere. În același timp, editurile din lumea liberă au publicat eseurile lor literare, posturile de radio și televiziune care emiteau în limba

Lirica închisorilor

Contribuția exilului literar la patrimoniul cultural al României

română au difuzat editoriale, iar publicațiile periodice le-au găzduit articolele în care își manifestau dragostea față de țara de origine și ura față de cei care, cu ajutorul unor indivizi adunați de la periferia societății, au dezlănțuit o teroare nemaîntâlnită pe me-leagurile Carpato-Danubiene.

"**Demoni din contra naturam s-au năpustit asupra noastră. Ne-au schingiuit, ne-au umilit, ne-au înfometat, ne-au stricat limba, ne-au băgat poezii la închisoare, au mușcat din trupul Țării, însă, din toată această țintuire pe Cruce, a fâșnit sângele sfânt care a făcut posibilă poezia din acest nou Graal**". Această metaforă deosebit de sugestivă și frumoasă aparține scriitorului **Vintilă Horia** și a fost consemnată în prefața monumentalei lucrări intitulate "POEZII DIN ÎNCHISORI", volum realizat de regretatul poet Zahu Pană, ce și-a asumat rolul de culegător și șlefuitor al unor bijuterii literare care riscau să se piardă dacă n-ar fi fost munca de titan pe care a depus-o. El a contribuit la îmbogățirea Tezaurului cultural al României cu o lucrare de o inestimabilă valoare.

Din multitudinea publicațiilor apărute în lumea liberă, s-a detașat datorită ținutei, exigenței angajamentului și deontologiei profesionale periodicul "CUVÂNTUL ROMÂNESC", din Hamilton, care s-a situat încă de la început în avangarda luptei "pentru o Românie liberă, democrată și creștină, și pentru păstrarea ființei și identității neamului". Acesta a fost credo-ul enunțat de cei care au pus piatra de temelie a ziarului. În paginile "Cuvântului Românesc", care a circulat timp de trei decenii în peste 25 de țări ale planetei, nume de prestigiu și-au pus semnătura pe articole cu temă politică, religioasă, istorică și literară.

Unul din stâlpii de boltă ai acestui ziar, poetul **Zaharia Pană**, cunoscut în activitatea publicistică sub pseudonimul **Zahu Pană**, a fost una dintre miile de victime din rândul elitelor intelectuale ale României care au fost marginalizate sau aruncate în lagărele și închisorile cu regim de exterminare din țara noastră.

Poet, gazetar, cercetător istoric și economist, Zaharia Pană s-a născut la data de 21 august 1921 pe Valea Pindului, în comuna Beala de Sus, din fosta Macedonie iugoslavă, într-o familie care i-a insuflat de mic dragostea nemărginită față de România și de poporul român. Tatal lui, Vasile Pană, a luptat ca volunar în primul război mondial, la Mărăști, Mărășești și Oituz, alături de alți conaționali înrolați pentru apărarea țării noastre care, rămasă singură în vârtoarea evenimentelor, risca să dispară de pe hartă, datorită faptului că se afla la

confluența intereselor marilor imperii. După terminarea războiului, România Reîntregită avea nevoie de toți fiii ei, astfel încât, în anul 1925, familia Pană s-a repatriat și a fost instalată în județul Durostor din Dobrogea.

Zahu Pană

După moartea prematură a tatălui său, în anul 1935, și cedarea Cadrilaterului în anul 1940, Zaharia Pană se mută la București alături de ceilalți membri ai familiei sale, continuându-și studiile în capitala țării.

Dotat cu o deosebită sensibilitate artistică și talent literar, publică în anul 1941, în dialect aromân, poezia intiulată "Cadrilater", în revista "Armatoli", condusă de **Constantin Papanace** și **Ionel Zeană**. El debutase încă de la vârsta de 14 ani în revista liceului din Siliștriu cu poezia intitulată "Vijelie". Simpatizant al mișcării naționaliste care cuprinsese țara în epoca respectivă, Zahu Pană este arestat prima oară în anul 1941, condamnat la 8 ani de închisoare pentru "activitate subversivă" și trimis în penitenciarul de la Aiud, închisoare care avea să devină, în regimul comunist, mormântul multor valori și elite ale neamului. Împreună cu un grup de studenți aflați în detenție, este trimis, în anul 1941, pentru o așa zisă "reabilitare", pe frontul de război, unde a luptat până în ultima zi, 23 august 1944. La câteva zile însă după încheierea luptelor este luat prizonier de trupele sovietice, dar reușește să fugă din prizonierat și să ajungă în țară.

Datorită unei energii și voințe ieșite din comun a reușit să-și termine studiile liceale și să absolve Academia Comercială din București. În anul 1958 a fost arestat de regimul comunist și trimis din nou la Aiud pentru faptul că a recitat la o petrecere între cunoscuți poezii de **Radu Gyr** și **Nichifor Crainic**, fiind turnat la securitate chiar de unul dintre cei prezenți. A fost eliberat din detenție, împreună cu mulți alți deținuți politici, în urma Decretului de grațiere din anul 1964. În anul următor, 1965, s-a căsătorit cu Marica Caramihai, reușind să emigreze în Statele Unite cu ajutorul unei rude a soției sale.

Stabilindu-se la New-York, unde a fost ales președinte al Asociației Foștilor Deținuți Politici, Zahu Pană a desfășurat o intensă activitate jurnalistică la câteva publicații de limba romană din exil, printre care menționăm

(continuare în pagina 15)